HEMMELIG

(AGO)

M Ø T E

i den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite

fredag den 1. desember 1978 kl. 15.00.

Finanskomiteens medlemmer var også innkalt.

Møtet ble ledet av formannen, Reiulf Steen.

Fra den utvidede utenriks- og konstitusjonskomite møtte: Johan J. Jakobsen, Per Karstensen, Lars Korvald, Odd Lien, Reiulf Steen, Kåre Willoch, Liv Aasen, Guttorm Hansen, Per Hysing-Dahl, Kjell Magne Bondevik, Rolf Fjeldvær, Arvid Johanson, Håkon Kyllingmark, Per A. Utsi, Einar Førde, Ingvar Bakken, Sverre L. Mo, Torstein Tynning, Thor Knudsen og Kåre Rønning.

Fra finanskomiteen møtte: Gunnar Berge, Thor-Eirik Gulbrandsen, Harry Hansen, Sverre Helland, Anne-Olaug Ingeborgrud, Kristin Lønningdal, Rolf Presthus, Jan P. Syse, Stein Ørnhøi, Arne Skauge.

Av Regjeringens medlemmer var til stede: Statsminister Odvar Nordli, utenriksminister Knut Frydenlund, statsråd Hallvard Bakke, Handelsdepartementet, og statsråd Per Kleppe, Finansdepartementet.

Følgende embetsmenn ble gitt adgang til møtet: Finansråd Eivind Erichsen og sjefdirektør Knut Getz Wold (Norges Bank).

Videre var til stede komiteenes sekretærer, Knut Mørkved og Haakon Bingen.

Dagsorden:

Det europeiske valutasamarbeidet.
- Statsministeren og finansministeren orienterer.

FORMANNEN: Jeg går ut fra at vi bør avvikle dette møtet så effektivt som mulig, og gir derfor ordet til statsministeren med en gang.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Regjeringen har bedt om dette møtet for å konsultere den utvidede utenrikskomite og finanskomiteen i enkelte spørsmål i forbindelse med vår holdning til det vedtak om et utvidet valutasamarbeid i Europa som vi forutsetter vil bli fattet i EFs rådsmøte 4. og 5. desember. Jeg har lyst til kort

(AGO) innledningsvis igjen å presentere noen synspunkter som jeg gav uttrykk for i Stortinget den 29. november som svar på et spørsmål fra Johan J. Jakobsen.

For det første spørsmålet om eventuell fortsatt deltakelse i et valutasamarbeid faller inn under de politiske oppgaver der avgjørelsesmyndigheten er tillagt Regjeringen og Norges Bank. Jeg gjentar dette, idet jeg forutsetter at det ikke er til stede en annen oppfatning av den oppgave og den forpliktelse som Regjeringen og Norges Bank har når det gjelder den formelle siden av beslutningen i denne saken.

Jeg vil også peke på at jeg i Stortinget i samme anledning gav uttrykk for at det knytter seg bestemte krav til behandlingsmåten når det gjelder saker som har med valutaspørsmål og valutakurser å gjøre. Av denne grunn finner Regjeringen det nødvendig å ta den definitive beslutning så snart det formelle grunnlag for dette foreligger, dvs. så snart som mulig etter at EF-rådet har fattet sine vedtak. Jeg tilføyde videre i forbindelse med dette at hvis Stortinget ønsker en egen redegjørelse fra Regjeringen om disse spørsmål, vil Regjeringen komme med en slik redegjørelse så snart det er praktisk mulig. Men jeg viste også til at jeg forutsatte at dette ikke skulle overflødiggjøre den konsultasjon med Stortingets organer som Regjeringen hadde tatt sikte på å gjennomføre.

Fra Regjeringens side vurderer vi situasjonen på følgende måte:

Vi regner med at om det på rådsmøtet 4. og 5. desember blir fattet et vedtak om et utvidet valutarisk samarbeid i Europa, vil det av mange grunner og spesielt av hensyn til vår egen situasjon på valutamarkedet være formålstjenlig at Regjeringen raskt gir uttrykk for en holdning til den situasjon som da tegner seg opp. Vi vurderer det slik at vi her står overfor en situasjon der vi bør komme raskt ut med en reaksjon, og der vi noe senere bør kunne fatte den definitive beslutning. Det er denne første reaksjon Regjeringen fant det riktig å legge fram for denne komiteen. Regjeringen har satt opp denne i tre punkter:

1. Norge fortsetter i det nåværende slangesamarbeidet. Kursen på den norske krone ligger fast.
2. Det nye valutasamarbeid i Europa møtes med en positiv interesse.
3. Det endelige standpunkt når det gjelder Norges stilling til dette samarbeid fastlegges etter at beslutningene i EFs ministerråd 4. og 5. desember 1978 er vurdert.

Jeg inviterer ikke med dette til en bred realitetsdebatt om de mange problemer og de mange spørsmål som dukker opp i forbindelse med vår endelige holdning til et utvidet valutasamarbeid i Vest-Europa.

(AGO) Fordi det har forekommet atskillige spekulasjoner omkring hva som er Regjeringens beslutning, ber jeg om komiteens forståelse for at disse tre punktene i sin opprinnelige form kan bli offentliggjort.

FORMANNEN: Takk til statsministeren. Jeg gir da ordet fritt.

JOHAN J. JAKOBSEN: Bare et spørsmål som jeg syns det er viktig å få klarlagt, idet jeg ikke vet om jeg har tolket statsministeren riktig. Han avsluttet med å si at det som var sagt i redegjørelsen, ikke innebar at man inviterte til en bred debatt. Han sa ikke spesielt om det var knyttet til dette møte, eller om det var en generell uttalelse, som også hadde et videre perspektiv.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Det var knyttet til dette møte.

KÅRE WILLOCH: Jeg syns ikke vi har fått noen helt uttømmende beskjed om hvordan Regjeringen egentlig tenker seg den fortsatte behandling av denne saken, men det fremgikk av pkt. 3 i den opplisting av standpunkter som statsministeren kom med, at det endelige standpunkt skulle fattes efter beslutning i EFs organer og efter en vurdering av denne. Det kan lyde som en formalitet, men det kan også oppfattes som en realitet, at man skal ta et realitetsstandpunkt på et senere stadium. Jeg syns det ville være av interesse å høre om man efter sakkyndig vurdering er redd for at en tidkrevende prosedyre her vil innebære risiko for skadelig uro på valutamarkedene. Den normale prosedyre er forholdsvis rask i valutaspørsmål. Men det er ting som tyder på at en her vil kunne få en noe tidkrevende behandlingsmåte, og det reiser spørsmålet om man vil kunne få spekulasjoner.

Før jeg gir noen nærmere vurdering av det, vil jeg gjerne høre hva fagfolkene mener om risikoen for slike spekulasjoner.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Jeg forutsetter at Willoch i denne sammenheng ikke regnet med meg blant fagfolkene, så hvis han før mitt svar ønsker en utredning fra embetsmannssiden, venter jeg.

(AGO) KÅRE WILLOCH: Statsministeren har for så vidt rett i dette. - Det var ikke ment som noen uelskverdighet. Hvis det var statsministerens egen vurdering jeg var ute etter, ville jeg ha spurt ham spesielt.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Jeg vil gjerne få lov til å svare likevel ut fra min vurdering av dette spørsmålet.

Jeg har bygd vurderingene på en sterk henstilling fra Stortinget om å få en redegjørelse om disse spørsmålene. Dersom Stortinget - og det er godt representert i denne komite - ønsker det, er Regjeringen beredt til å gi en slik redegjørelse. Det vil nødvendigvis måtte kreve noe tid, og det er min vurdering at vi her ikke har lang tid til rådighet verken for Regjeringens standpunkt eller for Stortingets behandling. Bakgrunnen for dette er nettopp, som Willoch viste til, en usikkerhet i forhold til hva som kan komme til å skje på valutamarkedene i en slik situasjon. Jeg vil imidlertid gjerne si at Regjeringen for sitt vedkommende ikke har tatt noe endelig standpunkt til denne tidsplanen, bl.a. fordi vi ønsket å høre ytringer fra dette møte.

LARS KORVALD: Jeg forstod det som det skulle svares fra embetsmannssiden. Var det ikke meningen?

FORMANNEN: Var det så at finansministeren ønsket at Getz Wold skulle svare på det?

STATSRÅD PER KLEPPE: Det kunne være av interesse å høre hvordan Norges Bank ser på muligheten for uro hvis man får en mer langvarig debatt om dette i Norge.

SJEFDIREKTØR KNUT GETZ WOLD: Det er for tiden meget rolige forhold på valutamarkedet. En hadde en spekulasjon i oktober i forbindelse med den tyske oppskriving, og dette var en betydelig påkjenning. Senere har det jevnet seg ut, og en stor del av valutaen er kommet tilbake. Vi avviklet nettopp i går en kreditt til støttekjøp på tilsammen 650 mill. dollar, som vi trakk på Deutsche Bundesbank. Jeg tror at risikoen er relativt liten om det trekker ut, fordi det har kommet meget kategoriske uttalelser på dette punkt fra statsministeren og fra finansministeren. Dertil kommer at de vel tillegges særlig stor vekt, i og med at en nedskriving av kronen ville stå i strid med den pris- og lønnsstabiliseringspolitikk som det er lagt opp til.

(AGO) Helt vil jeg likevel ikke se bort fra risikoen. Det er en del ting som har uroet oss. Jeg vil nevne hva fremtredende representanter for våre to største bedrifter har uttalt. Borregaards generaldirektør ønsker en nedskriving av kronen på 12 pst. - det var nøyaktig presisert. Norsk Hydros finansdirektør sier etter å ha beskrevet hvor mange og omfattende utenlandske forbindelser de har, at alle disse regner med at kronen vil bli nedskrevet før Norge kommer inn i den nye valutaordning, noe de regner med vil skje. Han sier til alt overmål at man i Norsk Hydro deler den oppfatning. I dag står det i Aftenposten at uansett utfallet vil det foregå en nedskriving av kronen. Jeg tror på bakgrunn av den generelle ro at det ikke er noen stor risiko. Men vi kan ikke se bort fra at uttalelser av denne type kan skape en underliggende uro. En del av debatten går ikke bare på spørsmålet om man skal delta i valutaordningen, men også på kursforholdene, og derfor kan det føre til en viss uro hvis det trekker ut lenge.

For å summere opp, tror jeg ikke risikoen er så stor, men den er til stede. Og naturligvis blir det vanskeligere jo lengre tid det tar. Ut fra det er det ønskelig at avgjørelsen kommer så raskt som det er praktisk mulig.

LARS KORVALD: Jeg har ikke noe å innvende mot det statsministeren sa innledningsvis om hvor ansvaret for valutapolitikken ligger. Det må da sies med det forbehold som er innebygd i vår parlamentarisme, som det heter, og det møte som holdes her, er et uttrykk for det.

For å holde meg til de tre punktene som ble trukket opp, er det for det første å si at vi forblir i det slangesamarbeidet vi er i, så lenge det eksisterer - så vidt jeg forstår inntil det nye trer i kraft - videre at man skal si seg positivt interessert i et utvidet samarbeid, og endelig at et definitivt standpunkt skal man ta senere hen. Det er da særlig det siste punktet jeg vil hefte meg ved.

Når man her ikke legger fram noe standpunkt nå, går jeg ut fra at organene iallfall skal konsulteres når man kommer så langt at man kan si hvilken holdning Regjeringen ville foretrekke å holde seg til, og at man da også vil få seg forelagt - og det er antakelig behørig bekjentgjort i avisen før det kommer i noe organ, det være seg lukket eller åpent - hva Norges Bank, Det valutapolitiske råd osv. sier om holdningen til valutasamarbeidet, slik at vi har en bakgrunn for å bedømme det.

Endelig vil jeg bemerke til det statsministeren sa om en åpen debatt, at jeg er positivt innstilt til at man skal ha det. Nå sier statsministeren at det må kreve noe tid, og at man ikke her kan operere med for lange tids-

(AGO) rom. Det er jeg enig i. Imidlertid mener jeg dette er et spørsmål av en slik karakter at det må kunne gjøres på veldig kort tid. Jeg skal ikke antyde noen tidsramme for det, men tidsmomentet skulle iallfall ikke stå i vegen etter min vurdering.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: La meg bare få bekrefte det Korvald sa. Det har hele tiden vært klart at Regjeringen vil ta de konsultasjoner som er vanlige også i forhold til denne komite og denne forsamling, før Regjeringen tar sitt standpunkt. Jeg vil i den sammenheng vise til at dersom Stortinget ber om en redegjørelse, noe Regjeringen da er beredt til å gi, vil det i denne redegjørelsen selvfølgelig være en konklusjon som inneholder Regjeringens standpunkt.

KÅRE WILLOCH: Efter mitt skjønn bør man ikke skape noe forbilde for at senere valutapolitiske avgjørelser skal treffes efter en tidkrevende prosedyre. Jeg kan heller ikke se at den fremgangsmåte man har fulgt i tidligere saker, har vært utilfredsstillende som fremgangsmåte betraktet. Jeg tror vi har innarbeidet et ganske tilfredsstillende system for rådslagning og en tilfredsstillende avklaring av myndighetsområde og ansvar i disse sakene. Denne sak er likevel noe spesiell.

Tross det, og på grunn av den risikoen som et tidsforbruk alltid vil kunne føre med seg, selv om det er grunn til å tro at den ikke er så stor akkurat nå, føler ikke vi noen trang til å be om at man her avviker fra den vanlige prosedyre. Jeg skjønner godt det problem Regjeringen føler seg stilt overfor dersom en slik anmodning kommer. Men jeg vil gjerne nevne at vi for vårt vedkommende mener at man gjennom den etablerte prosedyre vil kunne få en tilfredsstillende behandling dersom denne blir benyttet til så omfattende rådslagninger som den gir mulighet for.

Statsministeren nevnte som pkt. 1 i sin standpunktrekke at vi skal fortsette i slangen. Jeg går ut fra at det var å oppfatte som et standpunkt med gyldighet utover 1. januar 1979.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Nei.

KÅRE WILLOCH: Da må jeg si jeg har misforstått hvis det ikke gjelder utover 1. januar 1979. At vi skulle fortsette i slangen i inneværende år, regner jeg ikke som noe særlig betydningsfullt standpunkt.

FORMANNEN: Vil statsministeren svare på det med én gang?

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Jeg ser heller ikke på dette som den mest epokegjørende beslutning som noen regjering har tatt i dette land. Jeg synes bare at det av hensyn til den debatt som har pågått, kan være grunn til å understreke at vi ikke øyeblikkelig tar sikte på å endre vår holdning til valutaslangen.

KÅRE WILLOCH: Jeg tror ikke at en slik erklæring vil ha noen særlig beroligende virkning når det gjelder de problemer som Getz Wold berørte.

Når det gjelder selve realitetsstandpunktet, vil jeg si med det samme at dersom denne behandlingsprosedyren likevel skal trekke ut, vil selvfølgelig også vi gjerne få anledning til å vurdere alle argumentene for og imot. Jeg er ikke på noen måte blind for at det finnes argumenter for begge de to hovedalternativer som synes å foreligge. Men siden dette er et lukket møte til gjensidig orientering, vil jeg si det slik at jeg for min del foreløpig er tilbøyelig til å anta at konklusjonen bør være at man fortsatt bør delta i det europeiske valutasamarbeid.

JOHAN J. JAKOBSEN: Jeg vil først gjerne slå fast to ting som jeg tror alle som er til stede her, er opptatt av. Det ene er at denne saken bør avgjøres så raskt som det er praktisk mulig, og det andre er at det ikke er noen grunn til å reise tvil om at ansvaret og avgjørelsesmyndigheten i valutapolitiske saker tilligger Regjeringen.

Når det gjelder de tre punkter som statsministeren refererte, tolker jeg punkt 3 slik at det definitive standpunkt vil bli tatt etter toppmøtet i Brussel og etter at en har hatt tid til å vurdere spørsmålet.

Jeg merket meg at statsministeren i sitt første innlegg uttalte at Regjeringen var beredt til å gi en redegjørelse om disse spørsmål dersom Stortinget ønsker det, og jeg tolker det som en positiv vilje til å trekke Stortinget inn i saken. Jeg regner også med at en slik redegjørelse eventuelt vil bli gitt før Regjeringen tar sitt definitive standpunkt. Jeg forstod statsministeren slik at denne redegjørelse nødvendigvis vil måtte inneholde den konklusjon Regjeringen kommer fram til, og at det er denne konklusjonen Stortinget eventuelt vil bli

(KL) invitert til å uttale seg om.

Hvis jeg forstod statsministeren rett, var spørsmålet om en slik redegjørelse skulle gis, betinget av at Stortinget ønsker det. For å bringe denne saken et skritt videre, vil jeg for min del på mitt partis vegne i dette møtet gjerne gi uttrykk for at vi ønsker en slik redegjørelse, og da tilpasset en tidsplan som gjør det mulig for Stortinget å drøfte saken før det såkalte definitive standpunkt blir tatt. Jeg er klar over at tiden er knapp, som statsministeren sa. Jeg vil gjerne antyde - noe jeg også tidligere har gjort - at det minste Regjeringen kan gjøre når det gjelder kontakten med Stortinget, er å gi en redegjørelse som kan legges ut til debatt. Hvis imidlertid Regjeringen har andre måter å fremme denne saken på overfor Stortinget, er vi selvsagt villig til å vurdere disse.

Min konklusjon er at det fra vårt partis synspunkt er ønskelig med en slik debatt, og på bakgrunn av statsministerens første innlegg regner jeg med at Regjeringen er beredt til å legge opp til at det kan la seg gjennomføre.

STEIN ØRNHØI: Jeg er enig i at den måten vi hittil har behandlet valutaspørsmål på, for så vidt har vært tilfredsstillende. Det som imidlertid er poenget, syns jeg, er at det denne gang i motsetning til tidligere dreier seg om noe atskillig mer enn en eventuell kursjustering. Det dreier seg i realiteten om Norges forhold til EMS. Derfor syns jeg det er galt uten videre å regne med at en her skal ha som utgangspunkt den prosedyre en har brukt ved behandlingen av problemer som er knyttet til vanlige kursjusteringer.

Ellers er jeg i grove trekk enig med Johan J. Jakobsen, og jeg slutter meg til det han sa om behandlingsmåten. Jeg forstår ikke hvorfor Regjeringen på forhånd - før den redegjør for Stortinget - er nødt til å sende ut disse positive signalene. Det kan jo virke slik at noen føler at det er vanskeligere å delta i en realitetsbehandling etter at disse såkalte positive signaler er sendt ut. Jeg vil derfor anmelde uenighet akkurat på det punkt.

LARS KORVALD: Jeg vil bare vise til det jeg sa i Stortinget, at jeg mener vi bør skille mellom behandlingsmåten når det gjelder endringer i valutaen og det spørsmål vi nå står overfor. Det er klart at prosedyren må være noe forskjellig når vi skal endre vår valuta, og når vi skal tilpasse oss et annet system fordi

(KL) den ordning vi er tilsluttet, plutselig opphører og vi derfor befinner oss i et vakuum. Når vi skal endre vår valuta, må det skje plutselig, og helst om natten. Når vi befinner oss i én form for samarbeid og skal velge en ny, kan jeg ikke se at det skulle være noe til hinder for at vi fikk en debatt om spørsmålet. Jeg uttalte meg til fordel for det i Stortinget og mener å ha gjort det i et tidligere innlegg her, men gjentar det, slik at det skal være klart.

KÅRE WILLOCH: For ordens skyld: I tilfelle det skulle inntreffe endringer i forholdene på valutamarkedet som nødvendiggjør en rask standpunkttagen, vil jeg håpe det er enighet om at man ikke skal handlingslamme Regjeringen ved nærmest å forvente at den ikke skal ta noe standpunkt. Regjeringen må ha rett til å handle dersom omstendighetene tvinger den til det. Jeg synes det er viktig å si dette, og jeg går ut fra at det ikke er noen uenighet om det.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Jeg har ingen merknader.

ARVID JOHANSON: Jeg konstaterer at flere av de partier som er til stede her, ønsker en slik debatt, og går da ut fra at det vil gå i den retning.

Jeg vil få understreke to ting:

Det ene er det som hr. Willoch var inne på, at dersom det skulle oppstå situasjoner av en slik art at det er nødvendig for Regjeringen å gripe inn, er det en selvfølge at den får handlefrihet til å gjøre det.

På bakgrunn av den store betydning det har at det er et fast valutasamarbeid i Europa, kan ikke jeg, slik statsministeren nå presenterte det, se noen betenkeligheter ved nevnte formulering.

JOHAN J. JAKOBSEN: Jeg vil bare gi min tilslutning til det Arvid Johanson nå sa. På bakgrunn av det vil jeg si at det er en selvfølge at Regjeringen må ha rett til å handle i tråd med det ansvar og den myndighet som er tillagt Regjeringen i slike spørsmål.

(KL) EINAR FØRDE: Det eg vil kome inn på, gjeld eit heilt anna spørsmål, men eg trur det kan vere av interesse.

Det har gått fram av pressa at Norges Banks direksjon har handsama denne saka. Eg undrast på om det går an å seie noko om resultatet av denne handsaminga.

KNUT GETZ WOLD: Vi følger selvfølgelig til enhver tid utviklingen av denne saken nøye, og vi hadde et møte om den i går.

Jeg må si jeg beklager at det ikke har lykkes direksjonen å nå fram til enighet i vurderingen av dette forhold. På bakgrunn av de opplysninger som nå foreligger om det nye valutasamarbeid som synes sannsynlig, mener flertallet, som består av Hermod Skånland, Juul Bjerke og Otto Totland, at man burde gå over til en ordning som ligner det svenske "kurv"-system. Mindretallet, som Kaare Petersen og jeg selv tilhører, mener at vi fortsatt bør delta i det europeiske valutasamarbeid og altså søke om assosiering til den nye valutaordning.

STATSRÅD PER KLEPPE: Jeg vil gjerne spørre Getz Wold om direksjonen har lagt til grunn de siste opplysningene om Englands holdning. Jeg fikk nettopp inn en melding, som selvfølgelig er usikker så lenge møtet ikke har vært, men som indikerer at Storbritannia vil være med på hele ordningen, bortsett fra marginsystemet. De vil til og med erklære en sentral kurs for britiske pund knyttet til det nye valutasystem og underlagt samme konsultasjonsordning som de andre, men de vil av forskjellige grunner på det nåværende tidspunkt ikke gå inn i selve marginsystemet. Det er i virkeligheten så nær en kan komme medlemskap uten å være med i ordningen.

Det kommer imidlertid stadig inn nye meldinger om hva dette skal gå ut på, og en bør avvente resultatet av møtet den 4. og 5. desember før en kommer med slike vurderinger.

Jeg vil bare spørre Getz Wold om det var dette som var utgangspunktet for direksjonens vurdering.

KNUT GETZ WOLD: Jeg vil nevne at jeg kjenner den meldingen, og at jeg også har hatt en lang samtale med ambassaderåd Spildrejorde, som mener å ha frembrakt de siste opplysninger om det forslag som nå ligger på bordet.

(KL) Som finansministeren nevnte, er det hensikten at Storbritannia skal delta som medlem, men ikke fullt ut. Det vil si at de vil delta i den ECU-ordning, det samråd om tilleggsintervensjoner og økonomisk-politiske tiltak som utløses av den ordningen, i fondsordninger og i de organer som opprettes, men at de til å begynne med ikke vil være bundet av de intervensjonsgrenser som noen kanskje vil se som kjernen i saken. Men samtidig skal de rent faktisk ta sikte på å holde pundet nær opptil disse grensene.

Det er, som man kanskje er kjent med, for noen dager siden kommet et såkalt "green paper" fra den britiske regjering, der den redegjør for grunnene for og imot EMS, og der den tar et meget sterkt valutapolitisk standpunkt i retning av å unngå enhver ytterligere kursnedgang som ledd i den økonomiske politikk.

Vanskeligheten er selvfølgelig å vurdere hvor mye det ligger i dette. England vil ikke ha noe avtalemessig bånd på seg til å begynne med som de andre, men vil faktisk føre en lignende politikk. Man har her trukket en parallell til Østerrike, som jo ikke er med i den nåværende slangen, men hvor Sentralbanken faktisk lenge har ført en slik politikk at schillingen har fulgt slangevalutaene.

Naturlig nok spiller dette en rolle for dem som legger avgjørende vekt på Storbritannias og Sveriges holdning, siden dette er to av våre største markedspartnere. Problemet er i realiteten: Hvordan får dette en konkret utforming, og hvor mye vil det bety i praksis?

FORMANNEN: Vi kan nå lett bevege oss inn i en diskusjon som bygger på nokså hypotetiske forutsetninger, idet det jo på det nåværende tidspunkt bare må bli formodninger om hva som kan bli resultatet av EFs rådsmøte på mandag og tirsdag.

Så vidt jeg kan se, foreligger det fire mulige resultater av dette møtet.

Det ene er at det ikke blir noe resultat i det hele tatt, med andre ord at en ikke oppnår enighet om det nye valutasystem som det foreligger forslag om. Grovt sett kan vi vel si at hvis det oppnås resultater, kan det i hvert fall teoretisk komme til å foreligge tre muligheter å velge mellom. Det ene ytterpunkt er et samarbeid som omfatter Sverige og Storbritannia, og det annet ytterpunkt er et samarbeid som verken omfatter Storbritannia eller Sverige. Og det tredje alternativ, som ligger midt imellom de to, er at ett av de to land på en eller annen måte finner en form for deltakelse.

(BW) Så lenge vi ikke har større sikkerhet for hva som vil bli resultatet av det møtet, tror jeg det kan være klokt av oss å avvente en omfattende debatt om realitetene, særlig sett på bakgrunn av at det i dag har vært uttalt ønske om en redegjørelse til Stortinget fra Regjeringen, og at statsministeren jo allerede på onsdag gav uttrykk for at en slik redegjørelse ville bli gitt dersom det fra Stortinget kom til uttrykk et ønske om det.

Jeg gir uttrykk for dette fordi jeg kan tenke meg - også tidspunktet tatt i betraktning - at det nok kunne være meget interessant, sett fra et mer akademisk synspunkt, å føre en diskusjon om europeiske og internasjonale valutaproblemer. Men jeg er ikke sikker på om de konkrete resultater av en slik diskusjon på det nåværende tidspunkt kunne bli særlig betydningsfulle - før vi har bedre kunnskaper om resultatet av møtet mandag og tirsdag.

Jeg har på min talerliste Fjeldvær og Willoch og vil av hensyn til oversikten høre om det er flere som nå ønsker å tegne seg. - Det er det ikke. Kan jeg da antyde at vi setter strek etter de talerne?

ROLF FJELDVÆR: Det var egentlig til dagsordenen jeg ville be om ordet. Jeg har nemlig oppfattet det slik at vi nå antakelig skal få en orientering og en debatt i Stortinget omkring disse forholdene, og jeg syns derfor det vil være uriktig å fortsette denne diskusjonen i dag.

FORMANNEN: Jeg oppfatter det som en tilslutning til det synspunkt formannen gav uttrykk for.

KÅRE WILLOCH: Jeg er ikke ubetinget enig i formannens synspunkt. For det første er valutapolitikken nødvendigvis full av hypotetiske debatter. Er det et område hvor man må forberede seg på alternativer på forhånd, er det nettopp her, og den alminnelige aversjon mot en debatt av denne type er ikke særlig velplassert.

Når det så gjelder spørsmålet om en redegjørelse i Stortinget, utelukker jo ikke den at det kunne være momenter som egnet seg bedre for konsultasjoner - og kanskje på forhånd. Men jeg forstår jo formannen slik at det ikke er særlig grobunn for dette, så jeg skal innskrenke meg til å spørre om det kan sies litt

(BW) om hva interessegruppene mener om denne saken. Jeg går ut fra at man har gjennomført høringsrunder, at man har funnet det hypotetiske grunnlag tilstrekkelig interessant til å spørre hva de enkelte næringsorganisasjoner og andre mener om dette. Det vil for overveielsene være av interesse å vite i hvert fall litt om deres syn.

STATSRÅD HALLVARD BAKKE: Vi har hatt et møte i Rådet for internasjonalt økonomisk samarbeid, hvor de store organisasjoner er representert. Alle de som var til stede der, gav uttrykk for at de ikke hadde hatt anledning til å behandle dette i sine organisasjoner, og at de synspunkter de kom med, var både foreløpige og stort sett for egen regning.

Synspunktene på dette spørsmålet varierte, fra dem som mente at vi nå skulle opprette en valutakurv, til dem som mente at vi burde assosieres til det nye EMS. Referat fra det møtet vil sikkert være tilgjengelig, men det hefter da de forbehold som jeg nevnte innledningsvis, til synspunktene som kom fram, og vi kan derfor ikke uten videre ta dem som uttrykk for organisasjonenes offisielle synspunkter på det nåværende tidspunkt.

FORMANNEN: Møtets videre forløp vil da avgjøre om komiteen deler Willochs eller mitt syn.
Ordet er fritt.

KJELL MAGNE BONDEVIK: Jeg er ikke innstilt på noen brei debatt om dette nå, bl. a. av de grunner som formannen nevnte. Jeg hadde bare lyst til å stille et enkelt spørsmål - om det er mulig for Regjeringen å svare på det:

Hvis det nå er et alternativ, det som formannen nevnte - selv om det kanskje ikke er det mest sannsynlige, men: Om det i det hele tatt ikke blir noe av det nye samarbeidet på det nåværende tidspunkt - er det da grunn til å regne med at de øvrige deltakere i det nåværende slangesamarbeidet er villig til å fortsette det samarbeidet man nå har i gang?

(BW) STATSRÅD PER KLEPPE: Jeg tror nok at de da vil fortsette inntil de får en ny ordning, fordi EF vil antakeligvis ikke like å si at man har mislykkes, De vil nok heller si at de vil følge det opp i neste møte; jeg antar det da bare blir en forskyvning i tid. Jeg kan vanskelig tenke meg at de så å si vil gi opp et samarbeid av denne typen.

LARS KORVALD: Jeg vet ikke om jeg bare kan komme med den bemerkning - jeg holdt på å si sluttbemerkning, men det har jo ikke jeg noe herredømme over - at en åpen redegjørelse selvfølgelig ikke forhindrer møter i dette forum både før og etter Regjeringens egen vurdering.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Nei, og jeg viser igjen til hva jeg har sagt i Stortinget, at jeg forutsetter at en slik redegjørelse ikke overflødiggjør de ordinære konsultasjoner. Og for ordens skyld: Jeg har hele tiden oppfattet det slik at dersom situasjonen skulle utvikle seg i den retning at tiltak er nødvendige, så er det forståelse for at Regjeringen treffer de tiltak som Regjeringen ut fra sitt ansvar og sin oppgave da må treffe - men igjen: selvfølgelig via de konsultasjoner som i slike forhold er en innarbeidet praksis.

JOHAN J. JAKOBSEN: Kan jeg da trekke den konklusjon at det eneste offisielle utsagn som kommer fra Regjeringens side når det gjelder denne saken, vil være den erklæring i tre punkter som innledningsvis ble referert av statsministeren?

Eller vil det også bli gitt andre reaksjoner til offentligheten - jeg tenker på spørsmålet om en redegjørelse?

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Jeg har bedt om komiteens tillatelse til å gjøre disse tre punktene kjent. De blir da innholdet i de reaksjoner Regjeringen for sitt vedkommende vil gi dersom det blir nødvendig med umiddelbare ytringer fra Regjeringens side.

Jeg forutsetter at jeg kan trekke som konklusjon av dette møtet at det er et ønske til stede om å få en redegjørelse i Stortinget, og at Regjeringen - på bakgrunn av hva jeg tidligere har sagt - er beredt til å gi denne.

(BW) FORMANNEN: Flere har ikke bedt om ordet.

Jeg vil be medlemmene om å bli sittende et øyeblikk til.

Stortingspresidenten bad meg før han gikk, opplyse om, dersom det ble uttalt ønske om en redegjørelse for Stortinget, at man burde søke å finne plass til en slik redegjørelse den 11. desember, av hensyn til Stortingets øvrige arbeidsplan. Han bad meg opplyse om det, men jeg går ut fra at dette kan bli avklart ved nærmere konsultasjoner mellom Regjeringen og Presidentskapet.

STATSMINISTER ODVAR NORDLI: Jeg hadde forutsatt at jeg så raskt det var mulig etter at resultatet av rådsmøtet var klarlagt, kunne få anledning til en samtale med gruppeformennene bl. a. om dette spørsmålet, og selvfølgelig med Presidentskapet, for at vi i fellesskap kunne finne fram til den for saken egnede tidsplan.

FORMANNEN: Vi går da ut fra at den fremgangsmåten vil bli fulgt.

KÅRE WILLOCH: Jeg vil bare si at det tidspunktet var senere enn det jeg hadde ventet etter å ha tenkt gjennom de mulige konsekvenser av en så tidkrevende prosedyre.

STATSRÅD PER KLEPPE: En må tenke på hvor mange ledd dette skal gjennom - først ved en vurdering av vedtakene og deretter konsultasjonsprosedyren i forhold til de forskjellige organer osv. Dette tar faktisk tid. Jeg tror ikke det er mulig rent praktisk å greie dette, med de nødvendige konsultasjoner, før den 11. desember. Jeg tror det er det tidligst mulige tidspunkt.

KÅRE WILLOCH: Vel, jeg har ikke bedt om den redegjørelsen.

(BW) FORMANNEN: Dette er ikke noe fastlåst; det var fra presidentens side ment som en slags informasjon om et mulig egnet tidspunkt. Jeg går ut fra at de konsultasjoner som statsministeren har uttalt ønske om i dag, kan finne sted, og at en på grunnlag av de konsultasjonene og i samråd med Presidentskapet finner fram til et egnet tidspunkt.

Jeg vil til slutt for ordens skyld referere de tre punkter som statsministeren spurte komiteen om den hadde innvendinger mot at Regjeringen gjorde offentlig kjent:

1. Norge fortsetter i det nåværende slangesamarbeid. Kursen på den norske krone ligger fast.

2. Det nye valutasamarbeid i Europa møtes med en positiv interesse.

3. Det endelige standpunkt når det gjelder Norges stilling til dette samarbeidet, fastlegges etter at beslutningene i EFs ministerråd 4. og 5. desember 1978 er vurdert.

Jeg går ut fra at det fra komiteens side ikke reises innvendinger mot at Regjeringen gjør disse tre punktene kjent.

KÅRE WILLOCH: Det har komiteen etter mitt skjønn ikke noe med.

FORMANNEN: Siden det ble spurt om det, fant jeg det riktig å forelegge det for komiteen, og jeg har forstått komiteen slik at den ikke har noen innvendinger på det punkt.

Møtet hevet kl. 16.
